

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 2/2004 rd

Statsrådets utredning med anledning av kommissionens rapport "Genomförande av Lissabonstrategin — rapport till Europeiska rådets vårmöte"

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Stora utskottet sände den 18 februari 2004 statsrådets utredning med anledning av kommissionens rapport "Genomförande av Lissabonstrategin; rapport till Europeiska rådets vårmöte" (E 3/2004 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för eventuella åtgärder.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- chef för EU-ärenden Hanna Rinkineva, social- och hälsovårdsministeriet.

STATSRÅDETS UTREDNING

Förslaget

EU arbetar sedan fyra år med att genomföra Lissabonstrategin. Under denna tid har arbetet utan tvekan gått framåt mot en konkurrenskraftig, sysselsättningsskapande kunskapsbaserad ekonomi kännetecknad av tillväxt, social sammanhållning och miljöhänsyn, via en nödvändig övergångsfas.

Den fjärde rapporten visar de framsteg som gjorts sedan 2000. Europeiska rådet uppmanas att ta till vara de möjligheter som skapas av den ekonomiska återhämtningen och den förestående östutvidgningen och ge Lissabonstrategin en kraftfull skjuts framåt.

Kommissionen föreslår följande prioriteringar 2004: På grund av eftersläpningen i genomförandet måste medlemsstaterna nu engagera sig

kraftigare i arbetet på de reformer som har beslutats sedan Europeiska rådets möte i Lissabon. Kommissionen föreslår att Europeiska rådets möte fattar nödvändiga beslut på följande prioriterade områden samt betonar att det är nödvändigt att agera skyndsamt:

— Investeringar i kunskap och nätverk: Tillväxtinitiativet bör genomföras. Större prioritet bör ges åt investeringar, både storlek och kvalitet, i forskning och utbildning.

— Konkurrenskraften i EU:s näringsliv: Det krävs bättre regelverk, särskilt för industrisektorn. Ramdirektivet om tjänster liksom handlingsplanen om miljöteknik bör antas.

— Aktivt åldrande: Äldre arbetstagare bör uppmuntras att stanna kvar på arbetsmarknaden. Metoderna för livslångt lärande, arbetets organisation och hälso- och sjukvården bör moderniseras.

Regeringens ståndpunkt

Regeringen listar följande ståndpunkter:

- Europeiska rådets vårmöte ska koncentrera sig på att stärka sysselsättningen och konkurrenskraften.
- Inga nya processer och mål tas upp, genomförande av redan gjorda åtaganden ska prioriteras.
- Strukturella reformer, nyttiggörande av forskning och innovationer och kunskapsutveckling är de viktigaste metoderna för att åstadkomma starkt konkurrenskraft för EU och fler investeringar och företag i Europa.

- Vid sidan av forskningsfinansiering behövs en innovationsframdrivande forsknings- och utvecklingsmiljö.
- Europeiska rådet ska fatta konkreta beslut för att stimulera 3G-marknaden och främja bredband.
- Europeiska rådet ska ingå överenskommelse om bättre miljöteknik.

Regeringen anser bl.a. att det sociala skyddet, de finanspolitiska riktlinjerna och sysselsättningsprocessen måste samordnas och dialogen mellan processerna förbättras.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Kommissionens rapport tar upp frågor som hänförs till social- och hälsovårdsutskottets behörighet under punkt 2.4.1 "Bättre social sammanhållning" och punkt 3.4 "Fokus på aktivitetsfrämjande reformer för äldre". Med hänvisning till dessa punkter tar regeringen i sin skrivelse ställning till aktivitetsfrämjande åtgärder för äldre och ett bättre arbetskraftsutbud och en modernare hälsovård.

Kommissionen föreslår i sin rapport åtgärder för aktivt åldrande framför allt för att arbetskraften inte ska minska i snabb takt och för att äldre arbetstagare ska förlänga den förvärvsverksamma delen av livet. Utskottet ser det som positivt att regeringen i sina ståndpunkter understryker att det med tanke på en fortsatt tillgång på arbetskraft är viktigt att ta hänsyn till olika befolkningsgrupper som äldre, kvinnor, unga, funktionshindrade och invandrare. Därför är det angeläget att ta sig an hela befolkningen, inte bara de förvärvsverksammars arbets- och funktionsförmåga och hälsa.

Kommissionen föreslår att den öppna samordningsmetoden ska utvidgas inom hälso- och sjukvården. Enligt rapporten ska den öppna samordningsmetoden utvidgas inom social trygghet till att omfatta modernisering av hälso- och sjuk-

vårdssystemen. Regeringen har vissa förbehåll för en utvidgning av den öppna samordningsmetoden till hälso- och sjukvården. Samtidigt erkänner den att det finns ett behov av att förbättra samarbetet mellan olika hälso- och sjukvårdssystem. Utskottet omfattar regeringens försiktiga hållning till att den öppna samordningsmetoden införs inom hälso- och sjukvården.

I linje med slutsatserna från Europeiska rådet i Göteborg gjordes utifrån den öppna samordningsmetoden en preliminär utredning om riktlinjerna för hälso- och sjukvården och äldreomsorgen redan till Europeiska rådet i Barcelona våren 2002. Nu föreslås metoden bli tillämpad över en bredare linje. Hälso- och sjukvården faller i princip inom den nationella behörigheten och bör enligt utskottet absolut hållas kvar på nationell nivå. Ju äldre befolkningen blir desto större roll spelar hälso- och sjukvårdsutgifterna för statsfinansernas bärkraft och sett ur den synvinkeln är det nödvändigt att följa upp utvecklingen i de totala hälso- och sjukvårdskostnaderna och hälso- och sjukvårdssystemens bärkraft. Men det gäller att överväga noga i hur stor omfattning den öppna samordningsmetoden ska utnyttjas och den bör inte befatta sig med vilka metoder medlemsstaterna ska försöka nå målen med. Den öppna samordningsmetoden bör inte ha att göra med hur hälso- och sjukvårdstjänster

är ordnade eller producerade eller hur de finansieras. Med hänsyn till att den rättsliga grunden för öppen samordning ännu inte har slagits fast i behandlingen av fördraget är det åtminstone ännu inte önskvärt att metoder utvidgas till nya politikområden.

Under rubriken "Bättre social sammanhållning" i kommissionens rapport behandlas fattigdomsproblemet i Europa. Av texten framgår att man inte har gjort önskade framsteg beträffande Europeiska rådets mål att minska fattigdomen fram till 2010. Rapporten framhåller att det i flera medlemsstater finns ett reellt växande hot om fattigdom. Av hela befolkningen i unionen riskerar 15 procent fattigdom och störst är risken i södra EU och Irland. Fattigdomsriskerna är särskilt nära knuten till arbetslöshet men berör också stora familjer, ensamboende äldre kvinnor och ensamstående föräldrar. Regeringen befattar sig inte med fattigdomsproblematiken i sin utredning.

I unionen pågår i linje med slutsatserna från Europeiska rådet i Nice en särskild process för att förebygga socialt utanförskap utgående från den öppna samordningsmetoden. Processen

innebär att medlemsstaterna ska lägga upp nationella handlingsplaner. Enligt utskottets mening är det bra att fattigdom och socialt utanförskap behandlas också i samband med den rapporten. Utskottet understryker att det finns en reell risk för att fattigdomsproblemet kommer att förvärras när unionen utvidgas. Effektivare åtgärder mot utanförskap bör skyndsamt sättas in. Med tanke på att målet fram till 2010 är att sysselsättningen ska vara 70 procent är det alarmerande att utbildningsstatistiken visar att 17 procent av 15-åriga unga i Europa saknar grundläggande färdigheter i att läsa, skriva och räkna. Det centrala elementet i Lissabonstrategin är att förbättra den sociala sammanhållningen och därför bör också regeringen ta upp framstegen i insatserna för att minska fattigdomen.

Utlåtande

Social- och hälsovårdsutskottet meddelar

att utskottet omfattar regeringens syn i saken kompletterad med iakttagelserna i detta utlåtande.

Helsingfors den 27 februari 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Valto Koski /sd
vordf. Eero Akaan-Penttilä /saml
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Marjaana Koskinen /sd
Riikka Moilanen-Savolainen /cent
Aila Paloniemi /cent
Juha Rehula /cent

Arto Seppälä /sd
Tapani Tölli /cent
Raija Vahasalo /saml
Erkki Virtanen /vänst
Tuula Väättäinen /sd
ers. Satu Taiveaho /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.